

Tillægsgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern
31. marts 2017

Returadresse
Land og Vand, Landbrug
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

Sagsbehandler
Berith Bressendorff
Direkte telefon
9974 1781
E-post
Berith.bressendorff@rksk.dk

Dato
31. marts 2017
Sagsnummer
16-032896

Ny Stentoft Aps
Hovedvej A1 26
6740 Bramming

Tillæg nr. 2 til Miljøgodkendelse af 12.04.2010

gældende for husdyrbruget på adressen
**Solvangvej 3
6900 Skjern**

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:

Svinebrug, IE-Brug
5g m.fl., Sædding By, Sædding
Husdyrbrug omfattet af § 12 stk. 3 i
Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af
husdyrbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune
DJ

Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ny Stentoft Aps A/S Hovedvej A1 26 6740 Bramming Kontaktperson: Martin Lund Madsen		
Bedriftens adresse	Solvangvej 3 6900 Skjern		
Bedriftens miljøkonsulent	SAGRO Kira Langkjer Majsmarken 1 6705 Esbjerg Ø Fastnet telefon: 76602191 Mobil: 20203214 E-mail: klj@sagro.dk		
Bedriftens matrikelnumre	<table border="1"><tr><td>5g</td><td>Sædding By, Sædding</td></tr></table>	5g	Sædding By, Sædding
5g	Sædding By, Sædding		
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune		
CVR-nr. / P-nr. / CHR-nr.	32334547/ 1021257296/ 91357		
Ejendomsnummer	7600028967		
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 12 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug		
Ansøgning nr.	87725 ver. 3 downloadet d. 4/1-2017 90884 ver. 1 downloadet d. 28/9-2016 (fiktiv)		

Oplysninger om husdyrbruget:

Dyrehold	Miljøgodkendt 12/4-2010		Ansøgt	
	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer (Fravænningsvægt 7,10)	2135*	496,51*	1500	340,04
I alt		496,51		340,04
Arealer**		Ha		Ha
Ejet - udbringningsareal		-		-
Forpagtet areal		-		-
Aftaleareal		-		-
Udbringningsareal i alt		-		-
Bygningsmæssige forhold	Kapacitet m ³	Areal (m ²)	Kapacitet m ³	Areal (m ²)
Eksisterende Stald		3546		3546
Foderlade		580		580
Maskinhus		315		315
Eksisterende gyllebeholder 1	1108		1108	
Eksisterende gyllebeholder 2	2058		2058	
Farestald (godk. 2010)***		1515		-
Drægtighedsstald (godk. 2010)***		6200		2721
Gyllebeholder 3 (godk. 2016)			4000	
I alt	3166	12156	7166	7162

* Det godkendte dyrehold fra 2010, er kun delvis udnyttet. Nuværende dyrehold: 1250 søer og 780 polte (31-135 kg) svarende til 313,21 DE. Det resterende dyrehold er bortfaldet.

Nudriften i miljøgodkendelsen dateret 12/4-2010 er 1100 søer svarende til 249,36 DE

** Udbringningsarealerne drives af et andet selskab med et andet CVR-nummer

*** I miljøgodkendelsen dateret 12/4-2010 blev der godkendt en ny farestald på 1515 m² og en drægtighedsstald på 6200 m², men der er kun blevet bygget en del af drægtighedsstalden på ca. 2721 m² indenfor samme byggefelt. Drægtighedsstalden (godk. 2010) er derfor kun på 2721 m².

Ændring til eksisterende miljøgodkendelse af 12.04.2010

Dyreholdet udvides/ændres til 1500 årssøer (fravænningsvægt 7,10) svarende til 340,04 DE

Tabellen på næste side er en oversigt over antallet af dyreenheder til udbringning på ejede/forpagtede, samt aftalearealer.

Fordelingen af husdyrgødning/dyreenheder:

	Solvangvej 3 6900 Skjern	Antal DE
Producerede gødning	Solvangvej 3	340,03
Til afsætning på arealer på ejendommen, der drives under eget CVR-nummer		340,03

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal årssdyr	Antal DE	Antal sti-pladser	Antal fravænnede grise per årssso	Fravænningsvægt	Foderkorrektion
Fare- og løbestald							
Årsso	Løbe- og drægtighedsstald. Individuel opstilling, delvis spaltegulv	330	52,37	230	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
Årsso	Farestald, Kassestier, fuldspalter	750	51,01	225	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
årsso	Farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	750	51,01	225	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
Drægtighedsstald (Godk. 2010)							
Årsso	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	1170	185,66	820	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
I alt			340,04		-		-

Indholdsfortegnelse

Stamblad:.....	2
Oplysninger om husdyrbruget:.....	3
Ændring til eksisterende miljøgodkendelse af 12.04.2010	3
Fordelingen af husdyrgødning/dyreenheder:	4
Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift.....	4
1. Meddelelse af miljøgodkendelse	8
Baggrund og kort resumé	8
Afgørelsen	8
2. Vilkår for tillægsgodkendelsen	10
Generelt	10
Uheld og risici.....	10
Årsproduktion.....	11
Foder	11
Opbevaringsanlæg generelt.....	12
Gyllehåndtering	12
Spildevand, restvand og saftafløb	12
Lugt	12
Støjkluder.....	12
Støv	13
Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	13
Tilsyn, kontrol og egenkontrol	13
Ophør.....	13
3. Formalia	15
Lovgrundlag	15
Høring og offentliggørelse	15
Klagevejledning	16
Udnyttelse	17
Bilag 1: Miljøredegørelsen	19
1.1 Projektets omfang:	19
1.2 Beskrivelse af projektet.....	19
1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning	20
1.4 Oplysninger omkring anlægget og ejendommen	21
1.5 Oplysninger om opbevaringsanlæg	25
1.6 Beregninger på anlæg.....	26
1.7 Oplysninger om gødning.....	29

Tillægsgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern
31. marts 2017

1.8 Opbevaringskapacitet	31
1.9 BAT (Bedst tilgængelige teknik)	32
Bilag 2: Miljøvurderingen	38
Vurdering af husdyrbrugets anlæg	38
Lokalisering	38
Generelle afstandskrav	38
Beskyttelseslinjer	38
Placering i landskabet	38
Særlige landskabelige områder:	38
Indretning	38
Dyrehold/Produktion	38
BAT-Bedste tilgængelige teknik	39
IE-husdyrbrug	41
Alternative løsninger	43
Ophør	44
Drift	44
Medicin, sprøjteudstyr, olie og brændstof	44
Håndtering og opbevaring af affald	45
Håndtering af unormale driftssituationer og uheld	45
Egenkontrol	45
Naboforhold	45
Lugt	45
Støj	46
Lys	46
Fluer og skadedyr	46
Støv	46
Transport	46
Ammoniakpåvirkning	47
Generel ammoniakreduktion	47
Ammoniak påvirkning af natur	48
Bilag IV-arter	51
Vurdering af husdyrbrugets arealer	51
Konklusion	52
Bilag 3: Godkendelser – historik	53
Bilag 4: Oversigtskort, samlede anlæg	54
Bilag 5: Natur	55
Bilag 6: Kulturmiljø	56

Tillægsgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern
31. marts 2017

Bilag 7: Kommentarer	57
Beredskabsplan	57
Kompost til markstak	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen.
Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

1. Meddelelse af miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Baggrund

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 28/9-2016 iht. §12 stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse dateret den 12/4-2010 beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern.

I dette tillæg søges der om en udvidelse af antallet af årssøer, samt overdækning af 3 gyllebeholdere på ejendommen.

Kort resumé

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter udvidelse af husdyrbrugets antal af årssøer, samt overdækning af de 3 gyllebeholdere på ejendommen.

Der afsættes husdyrgødning svarende til 340,03 DE til udbringningsarealer, der drives af ansøger i et andet selskab med eget CVR-nummer.

Der anvendes følgende virkemidler til reducere udledninger af ammoniak og fosfor:

- Foderkorrektio
- Fast overdækning af alle tre gyllebeholdere

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg til miljøgodkendelse dateret 12. april 2010 af husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 5g m.fl., Sædding By, Sædding beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern.

Afgørelsen meddeles i medfør af § 12 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter en udvidelse i husdyrholdet til 1500 årssøer (smågrise fravænned ved 7,1 kg) i alt svarende til 340,03 DE, samt overdækning af de 3 gyllebeholdere på ejendommen.

Afgørelse om tillægsgodkendelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 87725, version 3, downloadet den 4/1-2017. Fiktiv ansøgning: skema nr. 90884 version 1, downloadet den 28/9-2016

Afgørelsen om tillægsgodkendelse af husdyrbruget på Solvangvej 3, Skjern meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, samt supplerende oplysninger, indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i miljøgodkendelsen dateret 12. april 2010 og dette tillæg samt generel lovgivning, stiller skærpede krav.

Tillægsgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern
31. marts 2017

Følgende vilkår fra den oprindelige miljøgodkendelse dateret den 12. april 2010 falder bort/erstattes af nye vilkår i tillægget:

Vilkår 7-8 – vedr. Årsproduktion

Vilkår 9-10 – vedr. Foder

Vilkår 23-26 – vedr. Beholdere til flydende husdyrgødning

Vilkår 52-54 – vedr. Udbringningsarealer

Der gøres hermed opmærksom på, at tillægsgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

2. Vilkår for tillægsgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i denne tillægsgodkendelse. Tillægget meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Tillægget skal være udnyttet inden 2 år fra meddelelsen af denne. Med "udnyttet" menes, at planlagt byggeri- og anlægsarbejde er iværksat og at arbejdet fortsætter og færdiggøres i et rimeligt tempo og skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages.

Byggeri i henhold til tillægget må godt foregå, selvom byggeriet ikke er påbegyndt, inden miljøgodkendelsen er udløbet, hvis der er indgået en retlig bindende kontrakt med en entreprenør. Denne kontrakt skal være underskrevet, inden tillægget udløber.

- 3) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 4) Ved manglende overholdelse af tillæggets vilkår, skal den driftsansvarlige straks træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes og underrette Ringkøbing-Skjern Kommune.
- 5) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af dette tillæg.

Uheld og risici

- 6) Stoffe og produkter, som er mærket med akut toksicitet eller fare for vandmiljøet, må ikke uden forudgående tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune anvendes i større mængder end det fremgår af vejledningen til de pågældende produkter eller til formål der ikke er normale på et husdyrbrug.
- 7) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112. Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 8) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Årsproduktion

- 9) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.
- 10) Miljøgodkendelsen omfatter et dyrehold bestående af 1500 årssøer (30 fravænnede grise pr. årssø, fravænningsvægt 7,10)), i alt svarende til 340,04 DE.

Note:

(I tilfælde af kommende ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at der ved fortolkning af en afgørelse skal anvendes den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet).

Almindelige sæsonudsving, samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør udsving i dyreholdets størrelse, som følge af mindre tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller, så længe de maksimale 340,04 DE ikke overskrides.

- 11) Der må ikke på noget tidspunkt være flere end i alt 1500 søer på stald.

Foder

- 12) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end 8125,32 kg P pr. år.

"Kg P ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning for korrektion af fosfor jf. gældende normtal for husdyrgødning:

$$P \text{ ab dyr pr. årssø} = (((FE \text{ pr. årssø} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000) - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst})).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal søer	1500
Antal fravænnede grise	30
Fravænningsvægt, kg	7,10
FEso pr. årssø	1515
Gram fosfor pr. FEso	4,79
Kg P ab dyr pr. årssø	5,40

Den udregnede ligning giver et resultat på 8100 kg P pr. år. Afvigelsen på 25,32 kg P i forhold til resultatet fra ansøgningsmaterialet vurderes at stamme fra afrundinger i forbindelse med udregning af resultatet i Husdyrgodkendelse.dk. Afvigelsen svarer udelukkende til ca. 17 g P pr. årssø pr. år.

- 13) Samtlige af husdyrbrugets søer leve op til ovennævnte krav til fodring. Dokumentation for indholdet af P ab dyr pr år skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 mdr. i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Dokumentationen kan være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger.

Opbevaringsanlæg generelt

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 14) Alle 3 gyllebeholdere på ejendommen skal have fast overdækning i form af telt. Umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel skal teltet lukkes.
- 15) Pumpning af gylle til gyllebeholder med teltoverdækning skal ske via et dykket indløb, eller lignende, således at gyllen ikke "plaskes" ned i beholderen. Indløbet skal sikres mod tilbageløb.
- 16) Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.

Gyllehåndtering

- 17) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles.

Spildevand, restvand og saftafløb

- 18) Affald, foderrester, gødningsspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
- 19) Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand.
- 20) Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
- 21) Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.

Lugt

- 22) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøgodkendelsen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Støjkloder

- 23) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier, angivet i nedenstående tabel, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 7-18 Lørdag kl. 7-14	Alle dage kl. 18-22 Lørdag kl. 14-18 Søn- og helligdag Kl. 7-18	Alle dage kl. 22-7	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes. Støjmålingen skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.

Støv

- 24) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.
- 25) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.

Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 26) Der skal anvendes fasefodring på ejendommen. Anvendelse af fasefodring skal kunne dokumenteres ved tilsyn i form af ajourførte foderplaner.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 27) Dokumentation i form af kvitteringer og evt. opbevaringsaftaler opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 28) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises beregninger for, at de niveauer for ammoniakemission fra stald og lager, ammoniakdeposition og lugtgeneafstande fra staldanlæg, der ligger til grund for miljøgodkendelsen, er overholdt. Hvis forudsætningerne for miljøgodkendelsen ændres, skal der foretages nye beregninger af gene- og miljøpåvirkningen.

Ophør

- 29) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.
- 30) Senest 4 uger efter driftsophør af IE-husdyrbruget skal dette anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune med et oplæg til vurdering efter §38 k, stk.1, i lov om forurenet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering for menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

- 31) Kommunen kan kræve, at tiloversblevne bygninger, gyllebeholdere m.v. skal nedrives, såfremt de ikke efterfølgende, skal anvendes til andet formål og såfremt de ved syn og skøn, vurderes misligholdt.

Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§ 37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål, uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

Følgende vilkår fra den oprindelige miljøgodkendelse dateret den 12. april 2010 falder bort/erstattes af nye vilkår i tillægget:

Vilkår 7-8 – vedr. Årsproduktion

Vilkår 9-10 – vedr. Foder

Vilkår 23-26 – vedr. Beholdere til flydende husdyrgødning

Vilkår 52-54 – vedr. Udbringningsarealer

De øvrige vilkår i miljøgodkendelsen af 12. april 2010 er stadigvæk gældende.

3. Formalia

Lovgrundlag

Tillægget er givet på nedenstående lovgrundlag fra Miljøministeriet (inklusive eventuelle ændringer til den anførte lovgivning, der gælder på godkendelsestidspunktet).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 442 af 13. maj 2016 (Husdyrloven).
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 211 af 28. februar 2017 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1324 af 15. november 2016 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 121 af 26. januar 2017 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 926 af 27. juni 2016.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1309 af 18. december 2012 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1611 af 10. december 2015 (Olietankbekendtgørelsen).

Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægget har været i 3 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 24. februar 2017 til 17. marts 2017, hvor der er indkommet bemærkninger til det ansøgte fra ansøger.

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 17. marts 2017 modtaget kommentarer fra ansøger til tillægget.

Kommentar vedr. vilkår 3

Der gøres opmærksom på at følgende linje: " Den del af byggeriet, som ikke er udnyttet inden 2 år efter at miljøgodkendelsen er meddelt, bortfalder" ikke er relevant, da der i forbindelse med tillægget ikke ansøges om byggeri. Ovenstående linje fjernes i det endelige tillæg 2.

Kommentar vedr. vilkår 13.

Der gøres opmærksom på, at der er sat vilkår til dokumentation for både indholdet af N og P, men at dokumentation for kg N ab lager ikke er relevant. Da der i tillægget kun laves foderkorrektion på kg P, fjernes dokumentation for kg N i vilkår 13 i det endelige tillæg 2.

Kommentar vedr. vilkår 14.

Der gøres opmærksom på, at vilkåret der lyder: " Ved etablering af kompost i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen" ikke er relevant, da der ikke er dybstrøelse på ejendommen. Der oplyses derudover at hvis der skulle forekomme dybstrøelse på ejendommen, er det ikke mere end det vil blive opbevaret i gyllebeholderne. Vilkår 14

fjernes i det endelige tillæg 2. Samtidig fjernes den generelle information om, hvad der må ligges i markstak i bilag 7 i det endelige tillæg 2.

Kommentar vedr. vilkår 28 i udkastet, nu vilkår 27

Vilkår 27 opremser dokumentation som skal forevises tilsynsmyndigheden efter anmodning. Da der skal være teltoverdækning på samtlige gyllebeholdere på ejendommen fjernes dokumentation i form af logbog, da dette ikke er relevant og da der ikke er arealer i dette tillæg fjernes sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed), da dette ikke er relevant. Logbog, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) fjernes fra vilkår 28 i det endelige tillæg 2. Vilkåret se nu ud som følgende: Dokumentation i form af kvitteringer og evt. opbevaringsaftaler opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.

Kommentar vedr. Side 47, 2. afsnit

Der gøres opmærksom på, at den generelle information om, hvordan man skal forholde sig i forbindelse med tilsvining af offentlig tilgængelig vejareal, ikke er relevant, da der kun bliver kørt med foder og dyr i lastbiler fra produktionen, der ikke sviner. Kommunen skal i tillægget forholde sig til ind- og udkørselsveje til og fra ejendommen uanset typen af transporter. Fra ejendommen er der 936 transporter om året af forskellig type og det vurderes at afsnittet om renholdelse af offentlige tilgængelige vejarealer stadig kan være relevant.

Ringkøbing-Skjern kommune har vurderet at rettelserne som følge af de indkomne kommentarer ikke udløser en fornyet nabohøring, da ændringerne i vilkårene vurderes, at være ubetydelige for naboerne til ejendommen.

Afgørelse om tillægsgodkendelse vil blive offentliggjort den 31. marts 2017 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tilladelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 28. april 2017.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager, via Klageportalen. Du kan finde et link på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk, eller www.virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7254 1101, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-tors. 10.00-15.00, fre. 10.00-14.00.

Udnyttelse

Tillægget bortfalder, såfremt det ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelse af tillægget, jævnfør vilkår 2 i tillægget.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt, eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Da husdyrbruget er et IE-husdyrbrug skal godkendelsen uanset ovenstående tages op til revurdering, hvis der offentliggøres en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen skal tilrettelægges, så husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-tidende.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Første revurdering vil derfor blive påbegyndt i 2025.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Fagleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Berith Bressendorff
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger:

- Ny Stentoft Aps, Solvangvej 3, 6900 Skjern

Konsulent:

- Sagro, Konsulent Kira Langkjer, e-mail: klj@sagro.dk

Ejere af nærmeste ejendomme/arealer:

Liselotte Hvid Refstrup	Clausagervej 2	Sædding	6900	Skjern
Tage Filsø	Skovdalvej 4	Sædding	6900	Skjern
Thomas Mølhede Rahbek	Herborgvej 65	Finderup	6900	Skjern
Martin Thuesen Pedersen	Solvangvej 1	Sædding	6900	Skjern
Anne-Marie Gade Pedersen	Solvangvej 1	Sædding	6900	Skjern
Kjeld Askjær-Jørgensen	Årupvej 8	Hanning	6900	Skjern
Karen Ingrid Holmgaard	Solvangvej 4	Sædding	6900	Skjern
Karsten Toftdal	Stensædevej 2	Sædding	6900	Skjern
Mads Ole Snogdal Kirkegaard	Stensædevej 4	Sædding	6900	Skjern
Karsten Toftdal	Stensædevej 2	Sædding	6900	Skjern
Clausager Kunstvirke	Clausagervej 2	Sædding	6900	Skjern
Midtvest Tømrer	Solvangvej 1	Sædding	6900	Skjern
Clausager Kunstvirke V/Birthe Frost Hvid	Clausagervej 2	Sædding	6900	Skjern

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Sagro, Konsulent Kira Langkjer, e-mail: klj@sagro.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk,
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsradet.dk

Bilag 1: Miljøreddegørelsen

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse, samt fra supplerende oplysninger, indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

Der er, ifølge ansøgningen, anvendt skema nr. 87725, version 3, downloadet den 4/1 2017.

1.1 Projektets omfang:

Tidligere godkendelser

Miljøgodkendelse dateret 12. april 2010

Tillæg til miljøgodkendelse dateret 6. september 2013 – fristforlængelse

Anmeldelse dateret 22. april 2016 – Gyllebeholder på 4000 m³

Biaktiviteter

Ingen

Foranstaltninger ved ophør af produktion

Ved ophør af produktionen vil produktionsanlæg, husdyrgødning- og foderopbevaringsanlæg blive tømt og rengjort. Beholdere til gylle ect., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, vil blive gjort uanvendelige til opbevaring af gylle m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Al miljøfarligt affald vil blive bortskaffet for egen regning, med de stillede vilkår og forudsætninger, gennemføres.

1.2 Beskrivelse af projektet

Ny Stentoft Aps søger om miljøgodkendelse af soproduktionen på Solvangvej 3, 6900 Skjern, på baggrund af et ønske om udvidelse af soproduktionen.

Udvidelsen af soantallet vil foregå i eksisterende stalde, hvilket betyder at der ikke kommer til at ske ændringer mht. bygninger. Der vil ske en udvidelse fra 1.100 søer (godkendt dyrehold i 2007) til 1.500 søer, svarende til en udvidelse fra 249,36 DE til 340,04 DE.

Ejendommen har en miljøgodkendelse fra 2012, der kun delvis er blevet udnyttet, da den nye farestald samt den nye løbe-drægtighedsstald ikke er opført. Der er dog sket opførelse af ny drægtighedsstald, der dog ikke har samme dimensioner som ansøgt i miljøgodkendelsen. Miljøgodkendelsen er ikke fuldt udnyttet og kommunen har i 2013 fastlagt at der er lov til et dyrehold svarende til 1.250 søer og 780 polte.

Der er indsendt anmeldelse om opførelse af gyllebeholder i foråret 2016 som Ringkøbing-Skjern Kommune har meddelt.

Der indgår i denne ansøgning ingen arealer, da arealerne drives af et andet selskab.

1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning

Stald anlæg med dyr, Nudrift 2007

Kategori	Staldsystem	Antal årssdyr	Antal DE	Antal sti-pladser	Antal fravænnede grise per årssso	Fravænningsvægt	Foderkorrektion
Fare- og løbestald							
Årso	Løbe- og drægtighedsstald. Individuel opstilling, delvis spaltegulv	1100	174,55	825	30	7,20	Norm
Årso	Farestald, Kassestier, fuldspalter	550	37,40	146	30	7,20	Norm
årso	Farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	550	37,40	146	30	7,20	Norm
I alt			249,36		-		-

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal årssdyr	Antal DE	Antal sti-pladser	Antal fravænnede grise per årssso	Fravænningsvægt	Foderkorrektion
Fare- og løbestald							
Årso	Løbe- og drægtighedsstald. Individuel opstilling, delvis spaltegulv	330	52,37	230	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
Årso	Farestald, Kassestier, fuldspalter	750	51,01	225	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
årso	Farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	750	51,01	225	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
Drægtighedsstald (Godk. 2010)							
Årso	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	1170	185,66	820	30	7,10	Fosfor:4,79g fosfor/FE
I alt			340,04		-		-

1.4 Oplysninger omkring anlægget og ejendommen

Lokalisering

Faste afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6 i Husdyrloven er overholdt, da husdyrbrugets anlæg ikke er beliggende:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

Afstandskravene i henhold til § 8 i Husdyrloven er overholdt. Det drejer sig om:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Landskab og planforhold

Energiforbrug og vandforbrug

Ansøger har oplyst følgende anslåede årlige forbrug af vand og energi, se tabel 2

	Før udvidelsen (mængde/år)	Efter udvidelsen (mængde/år)	Ændring (mængde/år)
Elforbrug (kWh)	433.576	440.000	6.424
Vandforbrug (m ³ , stalde)	5.104	6.960	1.856
Olieforbrug (l)	37.490	37.490	0

Tabel 2. Ejendommens forbrug af el, vand og olie.

Der vil ske en mindre stigning i forhold til elforbruget, da der sker en besætningsudvidelse, og der dermed vil blive anvendt mere strøm til gyllepumpning, udfodring samt blanding af foder. Elforbruget i ansøgt drift er anslået.

Der anvendes olie til opvarmning af staldene samt stuehuset. Der vil i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet ikke ske en ændring i forhold til olieforbruget.

Andelen af dieselolieforbruget vil til ejendommen blive reduceret, da jorden drives af Ny Endrupholm. Dette kan dog ikke ses ud fra ovenstående tabel.

Stigningen i vandforbruget skyldes en stigning i forbruget af drikkevand, som følge af det stigende dyrehold. Vandforbruget efter udvidelsen fordeler sig med 6.000 m³ til drikkevand, 360 m³ til drikkevandsspild og 600 m³ til rengøring i ansøgt drift(Bilag 2).

Der er redegjort nærmere for vand- og energiforbruget i afsnittet vedr. "Bedst tilgængelige teknologi".

Støj

De væsentligste støjkloder på et svinebrug er staldventilation, gyllepumper, støj fra transport m.v.

Alle svinestalde er med mekanisk ventilation, der kører året rundt. Ved udskiftning af eksisterende ventilatorer samt ved montering af nye ventilatorer investeres der i tidssvarende støjsvage ventilatorer.

Pumpning af gylle fra stald til fortank sker ugentligt ved hjælp af elpumper. Overpumpning af gylle fra beholder til lastvogne sker med sugekran.

Transporter foregår normalt i dagtimer på hverdage. I højsæson for udbringningen af husdyrgødning kan det være nødvendigt med transport i weekender eller udenfor normal arbejdstid. Andre transport til ejendommen vil kun medføre kortvarig støj. De fleste af transporterne foregår i dagtimerne. Levering af grise til slagteriet kan dog forekomme på alle tider af døgnet.

Lys

Husdyrbruget anvender en kombination af dagslys og kunstig lys i staldene. Lyset i staldene vil være tændt når der arbejdes i staldene eller når der er behov for det.

Lyset i staldene vil være tændt når der arbejdes i staldene som er fra 7.30 til 22.30.

Lyset i staldene kan ses fra vinduerne i siden af bygningerne

Der er kun udendørs belysning ved udleveringsrampe, som kun er tændt ved på- eller aflæsning af grise.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr, som kan være til gene for naboer og for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Bekæmpelse foretages af Mortalin.

Der anvendes rovfluer i staldene. Rovfluerne æder fluelarverne som vil bekæmper et eventuelt flueproblem. Hvis der opstår problemer med fluer, vil de blive bekæmpet efter de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Støv

Støvgener kan i særlige tilfælde opstå fra trafik til og fra husdyrbruget.

Der er ingen støvgener i forbindelse med blanding af foder, og derfor er der i forbindelse med driften på ejendommen ikke væsentlige støvgener.

Transport

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder samt i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr. Der er ligeledes transport i forbindelse med afhentning og levering af gylle samt et mindre antal transport i forbindelse med levering af forbrugsstoffer.

Transporterne fordeler sig som vist i tabel 6. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Transporttype	Antal transport/år, nudrift	Antal transport/år, ansøgt drift	Ændring +/-
Levering af dyr	52	52	0
Afhentning af dyr	150	150	0
Afhentning af døde dyr	104	104	0
Foder	254	260	+6
Udbringning af husdyrgødning	300	300	0
Affald	60	60	0
Andet (fragtbil o.l.)	10	10	0
Transporter i alt	930	936	+6

Tabel 6. Oversigt over det årlige antal transport til og fra Solvangvej.

Husdyrgødningen fra bedriften afhentes af Ny Endrupholm Invest eller andre selskaber ejet af Martin Lund Madsen.

Ejendommen udvides, hvilket betyder at der skal køres flere grise til ejendommen. Læssene med grise er dog større, men det forventes at der vil ske levering af grise til og fra ejendommen en gang ugentligt og afhentning af grise to gange ugentligt.

Transporter foregår normalt i dagtimerne på hverdage. I højsæson for udbringning af husdyrgødningen kan det være nødvendigt med transport i weekender eller udenfor normal arbejdstid. Andre transport til ejendommen vil kun medføre kortvarig støj. De fleste af transporterne foregår i dagtimerne. Levering af grise til slagteriet kan dog forekomme på alle tider af døgnet.

Restvand

Sanitært spildevand

Der er i dag sanitært spildevand fra produktionen. Vandet fra både bad og toilet føres til godkendt bundfældningstank og nedsivningsanlæg. Bundfældningstanken tømmes via den kommunale tømningssordning.

Processpildevand

Spildevandet fra bedriften består af:

- Rengøringsvand fra staldanlæg
- Drikkevandsspild

Processpildevandet fra bedriften omfatter 600 m³ vand fra vask af stalde samt 360 m³ fra drikkevandsspild (Bilag 2). Processpildevandet ledes til gyllebeholderen. Disse værdier er dog medregnet i normen for gylleproduktion.

Overfladevand

Køreveje ol. er grusbelagte, og der ledes ikke vand til dræn og vandløb herfra.

Affald og kemikalier

Affald fra husdyrproduktionen kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner:

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (pap, papir, jern og metal, tomme olietromler og tanke, tomme plasticsække, paller, malet- og lakeret træ)
- Farligt affald (lysstofrør og sparerpærer, spraydåser, oliefiltre, batterier)
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler og medicinrester)
- Døde dyr
- Forbrændingseget affald (halmballesnor, papirsække, tomme medicinglas, gamle frønnede bildæk).
- Deponeringseget affald (asbestholdige byggemateriale)

Forbrændingseget affald, herunder bl.a. pap, papir og plastik fra produktionen opbevares indtil aflevering på genbrugsplads.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke-forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald, bortskaffes det til kommunal modtagestation. Eventuelt jernaffald, bortskaffes til skrothandler.

Der opbevares ingen medicinrester, tom medicinemballage eller spidse og skarpe genstande på ejendommen. Hvis der skulle forekomme medicinrester på ejendommen, afleveres dette på apotek eller til dyrlægen. Kanyler og tomme medicinflasker opbevares på ejendommen i brudsikkert emballage indtil aflevering på kommunal modtagerstation.

Olie- og kemikalieaffald

Der forekommer ikke olie- og kemikalieaffald på ejendommen.

Døde dyr

Døde dyr opbevares i kølecontainer eller under kadaverkappe der har fast underlag. Døde dyr afhentes af DAKA. Døde dyr anmeldes til DAKA indenfor 24 timer efter dødsfald. Afhentning sker efter behov. Døde dyr opbevares ved Solvangvej 5.

Egenkontrol

I forhold til egenkontrol, foretages følgende på ejendommen:

- Ejendommens husdyrproduktion føres i E-kontrol
- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholdere

Risici

Ved håndtering og opbevaring af gylle, kemikalier og olie, vil der altid være risiko for at der kan ske uheld. Beholdere kan springe læk, vogne kan vælte, igangsatte pumper kan blive glemt og der kan opstå brand.

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, har ansøger oplyst at følgende er proceduren for håndtering af gylle, kemikalier og olie, ved uheld på husdyrbruget:

Gylle:

- Ansøger oplyser, at ved evt. uheld med gylleudslip vil der blive benyttet halmballer til at skabe en dæmning, så gyllen ikke spreder sig over et større område. Der ringes 112
- Hver 10 år kontrolleres gylletanke af en autoriseret gylletank kontrollør. Minimum en gang om året kontrollerer landmanden gylletankene visuelt for evt. kabelbrud, skader på kabelbeskyttelse, revner og utætheder i elementer. Ved skade eller tegn på skade kontaktes leverandør af gylletank for udbedring af skaden.

Opbevaring af foder og ensilage

Foderet der anvendes på ejendommen, dyrkes af markbruget Ny Endrupholm Invest. Foderet oplagres i dag i indendørs siloer. Foderet blandes i foderladen indtil det blandes i vådfodertankene.

1.5 Oplysninger om opbevaringsanlæg

	Gyllebeholder 1 (1108 m³)		Gyllebeholder 2 (2058 m³)		Gyllebeholder 3 (4000 m³)	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Dimension (dybde x diameter)	4 x 18,78	4 x 18,78	4 x 25,59	4 x 25,59	x	x
Lagerandel flydende i procent	35 %	15 %	65 %	29 %	-	56 %
Lagerandel fast i procent						
Opbevarings- kapacitet	1108 tons	1108 tons	2058 tons	2058 tons	4000 tons	4000 tons
Overdækning barriere		Telt		Telt	-	Telt
Fast overdækning	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja

1.6 Beregninger på anlæg

Ammoniaktab

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-565,67 kgN/år

Taget fra fiktiv skema 90884

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1736,59
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	2841,70
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	287,77
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	4866,07 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4778,58 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Nej
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	87,49 kgN/år

Påvirkning af natur

Samlet emission fra stald og lager: 4.866,07 kgN/år

Meremission fra stald og lager: 1.409,82 kgN/år

Tillægsgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern
31. marts 2017

Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Habitatnatur (4030)	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
1. Hede/overdrev	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
2. Hede/overdrev	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
3. Hede/overdrev	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
4. Hede/overdrev	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
5. Hede/overdrev	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
6. Mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	+0,1	0,2
7. Mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	+0,1	0,3
8. Eng	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,2
9. Mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,2
10. Eng	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,2
11. Eng	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,2
12. Mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,1	0,5
13. Mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	+0,1	0,4
14. Eng	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,1
15. Mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	+0,0	0,1

Tabel 7. Beregninger af ammoniakdeposition til naturområder indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Tillægsgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern
31. marts 2017

Lugt

Lugtgeneberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Stensædevej 4	0	FMK	140,71	121,43	140,71	121,43	641,26	Ja	Ja
+ Søvejen 37	0	NY	335,95	222,24	302,35	200,02	1.767,28	Ja	Ja
+ Herborg By, Herborg	0	NY	484,13	339,44	484,13	339,44	5.897,49	Ja	Ja

0.00* = Geneafstand kunne ikke beregnes da samlet antal dyr falder under spredningskurven. Bemærk for mink udregnes geneafstand kun med NY, hvorved FMK vil give 0.00 hvis der kun er mink i stalden.

Lugtgeneberegninger – detaljer om staldafsnit

Enkeltbolig: Stensædevej 4

Staldafsnit	Afstand [m]	Placering 300-60 grader	Bortscreenet for NY	Bortscreenet for FMK
Drægtighedsstald	619,05	Nej	Ja	Ja
Fare- og løbestald	668,03	Nej	Ja	Ja

Samlet bebyggelse: Søvejen 37

Staldafsnit	Afstand [m]	Placering 300-60 grader	Bortscreenet for NY	Bortscreenet for FMK
Fare- og løbestald	1.755,75	Ja	Ja	Ja
Drægtighedsstald	1.804,51	Ja	Ja	Ja

Byzone: Herborg By, Herborg

Staldafsnit	Afstand [m]	Placering 300-60 grader	Bortscreenet for NY	Bortscreenet for FMK
Drægtighedsstald	5.887,95	Nej	Ja	Ja
Fare- og løbestald	5.900,44	Nej	Ja	Ja

1.7 Oplysninger om gødning Gødningsregnskab (Nudrift)

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	23823,75	5962,00	75,00	0,00	249,36
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Lyngvejen 1 6900 Skjern CVR:	Svinegylle	3425,80	856,80	75,00	0,00	34,60
Til arealgodkendelsen CVR 1291 9735. CVR:	Svinegylle	21902,56	5477,99	75,00	0,00	221,21

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	-1504,61	-372,79	0	-6,45
Total	-1504,61	-372,79	0	-6,45

Harmonital
1,4 DE/ha

Gødningsregnskab (ansøgt)

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	32245,05	8125,32	75,00	0,00	340,03
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	32245,05	8125,32	0	340,03
Total	32245,05	8125,32	0	340,03

Harmonital

1,4 DE/ha

1.8 Opbevaringskapacitet

Den årlige produktion af flydende husdyrgødning på Solvangvej 3, 6900 Skjern forventes at stige fra 6.281 m³ til 9.396 m³.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af drikkevandsspild, vaskevand mv. Produktionen af husdyrgødning før og efter udvidelsen fremgår af Tabel 3 samt bilag 3.

Husdyrgødning	Før udvidelsen (m ³)	Efter udvidelsen (m ³)	Ændring (m ³)
Gylle	6.281	9.396	3.115
Ekstra tilløb	0	0	0
Flydende husdyrgødning i alt	6.281	9.396	3.115

Tabel 3. Årlig produktion af husdyrgødning på Solvangvej 3, 6900 Skjern før og efter udvidelsen.

Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Efter de gældende regler vil dette normalt svare til 9 måneders husdyrgødningsproduktion.

På husdyrbruget vil der efter udvidelsen være en samlet opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning på 7.166 m³ foruden opbevaringskapaciteten i gyllekanalerne. Opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne svarer til 9,15 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten til den flydende husdyrgødning fremgår af tabel 4.

Opbevaringsanlæg	Før udvidelsen (m ³)	Efter udvidelsen (m ³)	Opførselsår/10 års beholderkontrol
Gylletank 1	1.108	1.108	
Gylletank 2	2.058	2.058	
Gylletank 3		4.000	
I alt	3.166	7.166	

Tabel 4. Ejendommens opbevaringskapacitet før og efter udvidelsen.

Det anslås at der er 1.134 m² spalteareal i staldene med 40 cm kummer. Den anslåede volumen i gyllekanalerne er derfor sat lavt og ikke medregnet i den samlede opbevaringskapacitet.

1.9 BAT (Bedst tilgængelige teknik)

BAT – Ammoniak + til og fravalg af teknologi

	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	4.778,58		

Staldafsnitnavn	Navn på dyretype og staldsystem	Staldsystem- kode	EGV ved Ny stald (kg NH ₃ -N)	EGV ved Eksisterende stald (kg NH ₃ -N)	Husdyrtype- enhed
Fare- og løbestald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	SvSo01	2,53	2,4857	per årsso
Fare- og løbestald	Årsso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	SvSo10	2,53	4,7667	per årsso
Fare- og løbestald	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	SvSo09	2,53	2,5	per årsso
Drægtighedsstald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	SvSo07	2,53	3,0143	per årsso

Fare- og løbestald

(Eksisterende stald)

Stald system kode	ProdID	BAT- Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH ₃ -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
SvSo01	PR-583153	Søer med pattegrise	330	2,4857	0,70	574,20		
Korrektion:		Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.						
SvSo10	PR-583154	Søer med pattegrise	750	4,7667	0,30	1.072,51		
Korrektion:		Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.						
SvSo09	PR-609085	Søer med pattegrise	750	2,5	0,30	562,50		
Korrektion:		Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.						

Drægtighedsstald

(BAT fastsat i tidligere Miljøgodkendelse)

Stald system kode	ProdID	BAT- Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH ₃ -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
SvSo07	PR-583155	Søer med pattegrise	1.170			2.569,37		
Vejledende sum:		Ansøgningssekema 3779						

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	4866,07 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4778,58 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Nej
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	87,49 kgN/år

Anlæg

Der er delvis spaltegulv i farestierne jf. teknologibeskrivelse faresti med delvis spaltegulv (106.02-51) og delvis spaltegulv i løbe-drægtighedsstaldene. Søerne er løsgående i drægtighedsstalden og står i bokse i løbeafdelingen. Der bliver samme staldtyper når der kommer flere søer i eksisterende stalde.

Søerne fasefodres (diegivnings- og drægtighedsblanding). I det omfang det er optimalt og dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt, tilsættes fytase til blandingerne. I forhold til ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelsen, er BAT kravet ikke overholdt med 87,49 kg, hvilket betyder at det er begrænset hvor mange foderrestriktioner der kan etableres for 100 kr./kg N – svarende til max. 8.749 kr.

Overdækning af gyllebeholdere:

Der er på alle gyllebeholdere ansøgt om etablering af overdækning af gyllebeholdere, hvilket betyder at ammoniakemissionen reduceres med i alt 287 kg N/år.

Gyllekøling

Der er ikke etableret gyllekøling, da der er tale om en eksisterende stald. Omkostningerne ved etablering af gyllekøling vil være mere end 8.749 kr.

Biologisk luftvasker

Biologisk rensning af ventilationsluft kan reducere emissionen af ammoniak og lugt fra svinestalde. Effekten er dog ikke dokumenteret i forbindelse med rensning af ventilationsluft fra sostalde, og det vides ikke, om det kan forventes samme reduktionsgrad, som der er fundet i forbindelse med rensning af ventilationsluft fra slagtesvinestalde.

Danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filtret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk idet der påvirker renseseffektiviteten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af blandt andet dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd.

Spærkonstruktionen på staldene er ikke udført, så den vil kunne være luftrensere.

Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone. Luftvaskeren er derfor fravalgt.

Benzoesyre i foderet

Benzoesyre er ikke relevant at anvende i en sobesætning.

Ændring af ventilationsafkast

Ændring af ventilationsafkast foretages primært for at ændre på lugtudbredelsen omkring anlægget. Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone, hvilket betyder at der ikke er foretaget ændringer i ventilationsafkastet.

Kemisk luftvasker

Luftmodstande gennem filtret og driften af vandpumper mv. medfører et øget energiforbrug afhængigt af lufttænsere og mængden af lufttrensning. Der er ikke foretaget afprøvninger af kemisk lufttrensning. Der er ikke foretaget afprøvninger af kemisk lufttrensning med syre i forbindelse med sostalde i Danmark, hvorfor der ikke foreligger oplysninger om forbruget af energi eller vand til lufttrensning ved denne staldtype. De økonomiske beregninger er derfor foretaget på baggrund af oplysninger fra leverandør. Spærkonstruktionen på staldene er ikke udført, så den vil kunne bære lufttrensere.

Den krævede ammoniakreduktion løses ved hjælp af andre virkemidler, og luftvaskeren er derfor fravalgt. Det er ligeledes ikke muligt at etablere kemisk luftvasker for 8.749 kr.

Gylleseparation

Anvendelse af gylleseparation udløses oftest af et ønske om at reducere harmoniarealet til produktionen. Der er ingen arealer i denne ansøgning, hvilket betyder at dette ikke er en løsning.

Gylleforsuring

Forsuring af svinegylle er beskrevet i teknologibeskrivelsen (Sl.St 02:v2.04-09). Syretilsætning er fravalgt, da der er usikkerhed om betonen i gyllekanalerne er af en styrke der kan tåle syrepåvirkningen. Syretilsætning vil endvidere kræve væsentlige ombygninger af staldene, hvilket vil være alt for dyrt. Det medfører at der ikke er tale om proportionalitet ved indførelse af denne teknologi på ejendommen, og teknologien kan derfor ikke betegnes som BAT på denne ejendom.

2.21 BAT - Fosfor

BAT-fosfor udregnes i forhold til den nye BAT-grænse, hvilket betyder at søer i indendørs systemer maksimalt må udlede 23,9 kg P/DE ab lager.

$$340,04 \text{ DE} * 23,9 \text{ kg P/DE ab lager} = 8.126,96 \text{ kg P}$$

Den elektroniske ansøgning viser, at husdyrgødningen fra Solvangvej 3, 6900 Skjern i ansøgt drift indeholder 8.125,32 kg P. Dette er 1,46 kg P mindre end det beregnede BAT-niveau for husdyrbruget. Fosforniveauet er overholdt ved at der er reduceret i tildelingen af fosfor. Der er reduceret 0,01 g fosfor i forhold til normen, hvilket betyder at fosfor er reduceret til 4,79 g fosfor pr FE.

2.22 BAT - Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nød fremgangsmåde ved uheld. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og foder.
- Rengøring i og omkring bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.
- Bedriften er leverandør til Danish Crown og efterlever kravene med tilhørende egenkontrolprogram i "Danish"- produktstandarden. Den omhandler primært forhold vedr. dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Endvidere stilles der krav om renholdelse, skadedyr, foderopbevaring og generelt management.
- Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand.
- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

2.23 BAT – Fodringsstrategi

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov.

Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Der er faste aftaler til levering af foder.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Der er i forbindelse med fodring anvendt 4,79 g fosfor pr. FE i foderet til søerne, hvorved miljøbelastningen af husdyrgødningen reduceres.

2.24 BAT - Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vandforbruget gennem måling og ved detektering og reparation af lækager. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Vandforbruget registreres årligt i regnskabet
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkenipler udskiftes.
- Med henblik på at kontrollere og optimere vandforbruget monteres der vandmålere på vandforsyningen til alle stalde
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene, for at mindske forbrug af vaskevand.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- Der er drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevandsspild.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at installere energibesparende belysning. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og dette i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.
- Der anvendes lavenergi-belysning i bedriften

Ventilation:

- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer ventilation i forhold til staldtemperatur (og fugtighed), og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Nogle af gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til de overdækkede gylletanke. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

2.25 BAT – Opbevaring af husdyrgødning

For så vidt angår BAT ved opbevaring af gylle omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg.

Husdyrbruget angiver at bruge BAT som følger:

Gylle:

- Der etableres fast overdækning på gylletankene for at minimere ammoniak emission.
- Der etableres flydelag på de tanke der ikke har fast overdækning.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Beregninger har vist, at det ansøgte projekt, omfattende både stalde og lagre, lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak.

Bilag 2: Miljøvurderingen

Vurdering af husdyrbrugets anlæg

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter en ændring af husdyrbrugets antal årssøer i eksisterende bygninger på adressen Solvangvej 3, 6900 Skjern.

Lokalisering

Generelle afstandskrav

De lovpligtige afstandskrav i §§ 6 og 8 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Afstandskravene i §8 gælder udelukkende for etablering af stalde og lignende, samt gødningsopbevaringsanlæg. Ændringen af dyreholdet sker i eksisterende bygninger.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfredede arealer, strand, søer, åer, skove, fortidsminder og kirker. Anlægget ligger endvidere uden for kystnærhedszone.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Placering i landskabet

Der opføres ikke nybyggeri i forbindelse med ændringen af dyreholdet. Husdyrbruget vil derfor fremstå uændret.

Særlige landskabelige områder:

Husdyrbruget ligger uden for geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Konklusion

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Indretning

Dyrehold/Produktion

Besætningssammensætningen, stalddtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabellerne i bilag 1.3 i redegørelsen.

Der er stillet vilkår om, at antallet af dyreenheder som gennemsnit per år maksimalt må være 340,04 DE.

Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at en eventuel forskydning inden for de enkelte dyretyper i henhold til vilkår, er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener fra husdyrbruget.

BAT-Bedste tilgængelige teknik

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §11 og §12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

- Staldindretning
- Management
- Foder
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier (standard vilkår) for ammoniak for visse typer af eksisterende stalde og nye stalde.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Ringkøbing-Skjern Kommune har, med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier, beregnet et BAT emissionsniveau for bedriften på 4778,58 kg NH₃. Se bilag 1.9

Ammoniakemissionsniveauet ved det ansøgte projekt er 4866,07 kg NH₃, i følge ansøgningen.

Det beregnede emissionsniveau for bedriften overskrider det vejledende emissionsniveau med 87,49 kg N. Kommunen vurderer, at projektet alligevel kan tillades, idet overskridelsen er under 100 kg N, som Kommunen og Natur- og Miljøklagenævnet vurderer som bagatelagtig.

Emissionsgrænseværdi for nitrat

Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at den generelle lovgivning, i forhold til håndtering af husdyrgødning, kan betragtes som værende BAT i forbindelse med udbringning.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Der er udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for fosfor i svineproduktion.

Ringkøbing-Skjern Kommune har, med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier, fastlagt et BAT-emissionsniveau for bedriften på 8126,96 kg P/DE ab lager for søer. Se bilag 1.9

Emissionsniveauet ved det ansøgte projekt er 8125,32 kg P/DE ab lager, jf. ansøgningen. Det beregnede emissionsniveau for fosfor, jf. Miljøstyrelsens vejledende standardvilkår, er således overholdt.

Staldindretning

Der er delvis spaltegulv i både farestalden og løbedrægtighedsstaldene. Søerne er løsgående i drægtighedsstalden og står i bokse i løbeafdelingen. Der ændres ikke i staldtypen med dette tillæg til miljøgodkendelsen.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Management

Management er beskrevet i Bat-redegørelsen i bilag 1.9.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Foder

BAT på foder er beskrevet i BAT-redegørelsen i bilag 1.9

Søerne fasefodres med henholdsvis diegivnings- og drægtighedsblanding. I det omfang det er optimalt og dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt tilsættes fytase til blandingerne. Fosfor pr. FE reduceres i foderet til søerne fra 4, 80 g til 4,79 g, hvorved miljøbelastningen af husdyrgødningen reduceres.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. foder.

Forbrug af energi og vand

BAT på energi og vand er beskrevet i BAT-redegørelsen i bilag 1.9

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type bedrift.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

BAT på opbevaring og behandling af husdyrgødning er beskrevet i BAT-redegørelsen i bilag 1.9.

Der etableres fast overdækning på alle 3 gyllebeholdere på ejendommen Solvangvej 3 i form af telt, hvilket reducere ammoniakemissionen.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Alternativer og BAT-fravalg er beskrevet i bilag 1.9

Følgende teknikker er fravalgt:

- Yderligere fodertiltag.
- Gyllekøling
- Biologisk luftvasker
- Benzoesyre i foderet
- Kemisk luftvask
- Gylleseparation
- Gylleforsuring

Fravalgene er velbegrunder, eftersom der ikke er proportionalitet mellem udgift og reduceret ammoniak.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

IE-husdyrbrug

Husdyrbruget adresse Solvangvej 3, Skjern er et IE-husdyrbrug, fordi det har en husdyrproduktion på over:

- 1) 270 dyreenheder, hvis mindst 90 pct. af dyreenhederne stammer fra årssøer med tilhørende smågrise indtil 30 kg, eller 750 stipladser til søer

BAT-konklusioner

Ringkøbing-Skjern Kommune skal, ud over de gældende BAT-standardvilkår, lægge relevante BAT-konklusioner til grund i forbindelse med miljøgodkendelse og revurdering af IE-husdyrbrug, når de relevante BAT-konklusioner er vedtaget i overensstemmelse med proceduren i artikel 75, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner og offentliggjort af EU-Kommissionen i EU-Tidende.

Der er endnu ikke offentliggjort BAT-konklusioner for IE-husdyrbrug og miljøgodkendelsen udarbejdes derfor på baggrund af de gældende BAT-standardvilkår og konklusionerne om den bedste tilgængelige teknik i eksisterende BAT-referencedokumenter, på samme måde, som øvrige husdyrbrug omfattet § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Når der offentliggøres en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter, skal godkendelsen tages op til op til revurdering.

Revurderingen skal tilrettelægges, så husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-Tidende.

Emissionsovervågning

Ved miljøgodkendelse af IE-husdyrbrug skal Ringkøbing-Skjern Kommune sikre, at IE-husdyrbrug mindst en gang årligt indberetter resultaterne af emissionsovervågningen. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets årlige indberetning til NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab, der som minimum omfatter oplysninger om antallet af dyr samt indgangs- og udgangsvægt for dyrene på husdyrbruget, er tilstrækkeligt til at opfylde kravet om indberetning af emissionsovervågningen.

Ringkøbing-Skjern Kommune indhenter ved tilsyn de relevante oplysninger til brug for emissionsovervågningen fra husdyrbrugets gødningsregnskab, således at det kan kontrolleres, at forudsætningerne ved godkendelsen ikke har ændret sig.

Overholdelse af vilkår

Den, som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, skal straks underrette kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Begrænsning af anvendelse af relevante farlige stoffer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 13 stk. 1 nr. 15, at på IE-husdyrbrug skal anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med IE-husdyrproduktionen begrænses med henblik på at undgå risiko for forurening af jordbund og grundvand på husdyrbruget. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Bestemmelsen er en følge af, at virksomheder der håndterer relevante farlige stoffer i henhold til IE-Direktivet skal gennemføre en basistilstandsrapport ved opstart eller revurdering af virksomheden således, at det kan fastlægges, hvilken tilstand anlægsområdet i tilfælde af en forøget forurening skal bringes tilbage til.

Farlige stoffer, som kan forurene jord og grundvand på husdyrbruget, vil i henhold til (EF) nr. 1272/2008 være stoffer, der kan medføre akut toksicitet og stoffer, der er farlige for vandmiljøet.

Disse stoffer vil være mærket som vist i nedenstående tabeller:

Klassificering	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer				
Signalord	Farligt	Farligt	Farligt	Advarsel

Mærkningselementer for stoffer, der er skadelige for vandmiljøet

KRONISK				
	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer			Der anvendes ikke piktogram	Der anvendes ikke piktogram
Signalord	Advarsel	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord

Ringkøbing-Skjern Kommune har derfor stillet vilkår, således at der ikke er behov for at udarbejde basistilstandsrapport for husdyrbruget.

Ophør af aktiviteter

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 43, at IE-husdyrbrug senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurenede jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Ved ophør forstås:

- 1) ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,
- 2) når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, eller
- 3) situationer omfattet af § 33, stk. 3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Alternative løsninger

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Ophør

Der er stillet vilkår om ved ophør, at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for, at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage til tilfredsstillende tilstand.

Der er endvidere stillet vilkår om, at kommunen kan kræve bygninger, gyllebeholdere m.v. fjernet ved ophør.

Drift

Håndtering af spildevand og restvand.

Der ændres ikke på bygningerne ved dette tillæg og der er derfor ikke vurderet yderligere på håndtering af regnvand med hensyn til tagvand som ledes til terræn og overfladevand fra køreveje og lignende som er grusbelagte. Overfladevandet ledes ikke til dræn og vandløb.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
Håndtering på husdyrbruget: Det sanitære spildevand fra både bad og toilet føres til godkendt bundfældningstank og nedsivningsanlæg. Bundfældningstanken tømmes via den kommunale tømningssordning
Restvand
Definition og krav: Vask af produkter fra husdyrhold, foderrequisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Restvand kan efter anmeldelse udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde, når betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand er opfyldt.
Håndtering på husdyrbruget: Rengøringsvand fra staldanlæg og drikkevandsspild ledes til ledes til gyllebeholder. Hvilket svare til 600 m ³ fra vask af stalde og 300 m ³ fra drikkevandsspild. Disse værdier er medregnet i normen for gylleproduktion.

Til sikring imod forurening fra spildevand og restvand er der stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at generel lovgivning, samt vilkår i miljøgodkendelsen samt tillæg tager tilstrækkelig hånd om husdyrbruget håndtering af spildevand og restvand, således det ikke påvirker omgivelserne væsentligt.

Medicin, sprøjteudstyr, olie og brændstof

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår i miljøgodkendelsen dateret 12. april 2010, samt generel lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte omgivelserne mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets anvendelse af kemikalier, fyringsolie og brændstof.

Håndtering og opbevaring af affald

Håndtering og opbevaring af affald ændres ikke med dette tillæg, der henvises til miljøgodkendelsen dateret 12. april 2010.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

I forbindelse med dette tillæg til miljøgodkendelse, udarbejdes der en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af, ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Naboforhold

Lugt

Der er indsendt beregninger af lugtemissionen fra staldanlæg, hvilket er foretaget efter henholdsvis den nye lugtvejledning, samt FMK-modellen. Lugtgeneafstandene (afstande, hvor der kan forventes væsentlige lugtgener), er ifølge ansøgningen, som følgende:

Byzone:	484,13 meter
Samlet bebyggelse:	302,35 meter
Enkelt bolig:	140,71 meter

Ifølge ansøgningen, er de faktuelle afstande minimum 1755,75 meter til samlet bebyggelse (Søvejen 37) og 619,05 meter til enkelt bolig uden landbrugspligt (Stensædevej 4). Afstanden til den nærmeste byzone (Herborg) er 5,9 km.

Ifølge ansøgningen er genekriterierne for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig overholdt, da afstanden er så stor, at alle stalde er bortscreenet.

Der ligger endvidere ikke fremtidig byzone-, eller sommerhusområder inden for geneafstanden fra husdyrbruget.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Støj

Støjkilder fra husdyrbruget udgøres primært af staldventilation, gyllepumper, støj fra transport m.v.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse.

Der er i miljøgodkendelsen fastsat vilkår om, at såfremt der skulle opstå støjgener for de omkringboende og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages støjmålinger. Der er endvidere fastsat vilkår om støjniveauer for husdyrbruget.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Lysforholdene ændres ikke med dette tillæg, der henvises til miljøgodkendelsen dateret 12. april 2010.

Fluer og skadedyr

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v.. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Støv kan forekomme i forbindelse med trafik til og fra ejendommen. Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Ansøgt projekt vil betyde en lille forøget transport til og fra husdyrbruget. Der er tale om 6 yderligere fodertransporter om året.

Transporttype	Antal transporter/år, nudrift	Antal transporter/år, ansøgt drift	Ændring +/-
Levering af dyr	52	52	0
Afhentning af dyr	150	150	0
Afhentning af døde dyr	104	104	0
Foder	254	260	+6
Udbringning af husdyrgødning	300	300	0
Affald	60	60	0
Andet (fragtbil o.l.)	10	10	0
Transporter i alt	930	936	+6

Tabel 6. Oversigt over det årlige antal transporter til og fra Solvangvej.

Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsler, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Ved arbejdskørslernes ophør skal det offentlige vejareal, jf. Færdselsloven, rengøres. Det er Politiet, der er myndighed for færdsel på offentligt areal.

Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, ved overholdelse af de generelle krav mht. til transport fastsat i den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse, at transport af husdyrgødning kan foregå uden væsentlige gener for omgivelserne.

Ammoniakpåvirkning

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er sammensat af flere elementer:

- Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af § 11 og § 12 i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- En forbudszone, hvor der ikke må etableres, udvides, eller foretages ændringer af stalde, eller gødningsopbevaringsanlæg indenfor 10 meter til Kategori 1- og 2-Natur.

Generel ammoniakreduktion

Husdyrbruget er omfattet af krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 som udgangspunkt. Reduktionskravet for husdyrbruget er 30 %, dog med visse modifikationer i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens Bilag 3.

Sigtet med krav om reduktion af ammoniaktabet fra husdyrbrug er at sikre, at der både generelt og specifikt i forhold til beskyttede naturtyper og internationale forpligtigelser, sker en forstærket fortsat reduktion af ammoniakbelastningen (baggrundsbelastningen) på Danmarks natur.

Ifølge ansøgningen udleder husdyrbruget 565,67 kg N/år mindre end det lovpligtige krav foreskriver. Dvs., at det lovpligtige ammoniakreduktionskrav for husdyrbruget, er opfyldt.

Ammoniak påvirkning af natur

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk.1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet og
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Samlet vurdering af husdyrbrugets påvirkning på ammoniakfølsom natur

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

I kraft af den store afstand (mere end 3 km) til et kategori 1 naturområde er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

I kraft af den store afstand til området (mere end 3 km), er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug, ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af det nærmeste Kategori 2-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 2 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 2 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret heder/overdrev, moser og enge. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne indenfor 1.000 m fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning Kg/N/ha	Målsætning i Kommuneplan
Mose	Min 932 m	Nordvest	0,1	C-målsat
Mose	Min 844 m	Nordvest	0,1	C-målsat
Mose	Min 830 m	Nordvest	0,1	C-målsat
Mose	Min 652 m	Vest	0,2	C-målsat
Mose	Min 631 m	Vest	0,1	C-målsat
Mose	Min 856 m	Sydvest	0,0	B-målsat

Der er tre overordnede målsætninger for naturbeskyttelsesområderne i kommuneplanen 2013-2025 (Kommuneplanen kan ses på www.rksk.dk):

	A-målsatte	B-målsatte	C-målsatte
Mål	Områderne bevares med deres sjældne plante-og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne	Der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv	Der arbejdes for at bevare en god biologisk tilstand af de målsatte områder

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget forekommer derudover vandhuller og enge, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur. Kommunen vurderer, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne, idet områderne ikke er ammoniakfølsomme naturtyper.

Samlet vurdering i forhold til ammoniakudledningen fra anlægget.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er, ifølge ansøgningen, overholdt. Tilsvarende er de generelle beskyttelsesniveauer i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- At husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbårne kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau
- At ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.
- At det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på ejendommens udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern Kommune:

Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padde påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Vurdering af husdyrbrugets arealer

Der er ingen udbringningsarealer tilknyttet bedriften. Den producerede husdyrgødning svarende til 340,04 DE afsættes til arealerne på ejendommen, der er drevet under eget CVR-nummer.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Udvidelse af dyreholdet til 1500 Årssøer (fravæning ved 7,1 kg), i alt svarende til 340,04 DE, samt teltoverdækning af de 3 gyllebeholdere på ejendommen kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur, Natura 2000-områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord), grundvand, herunder nitratfølsomme indvindingsområder, samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.
Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

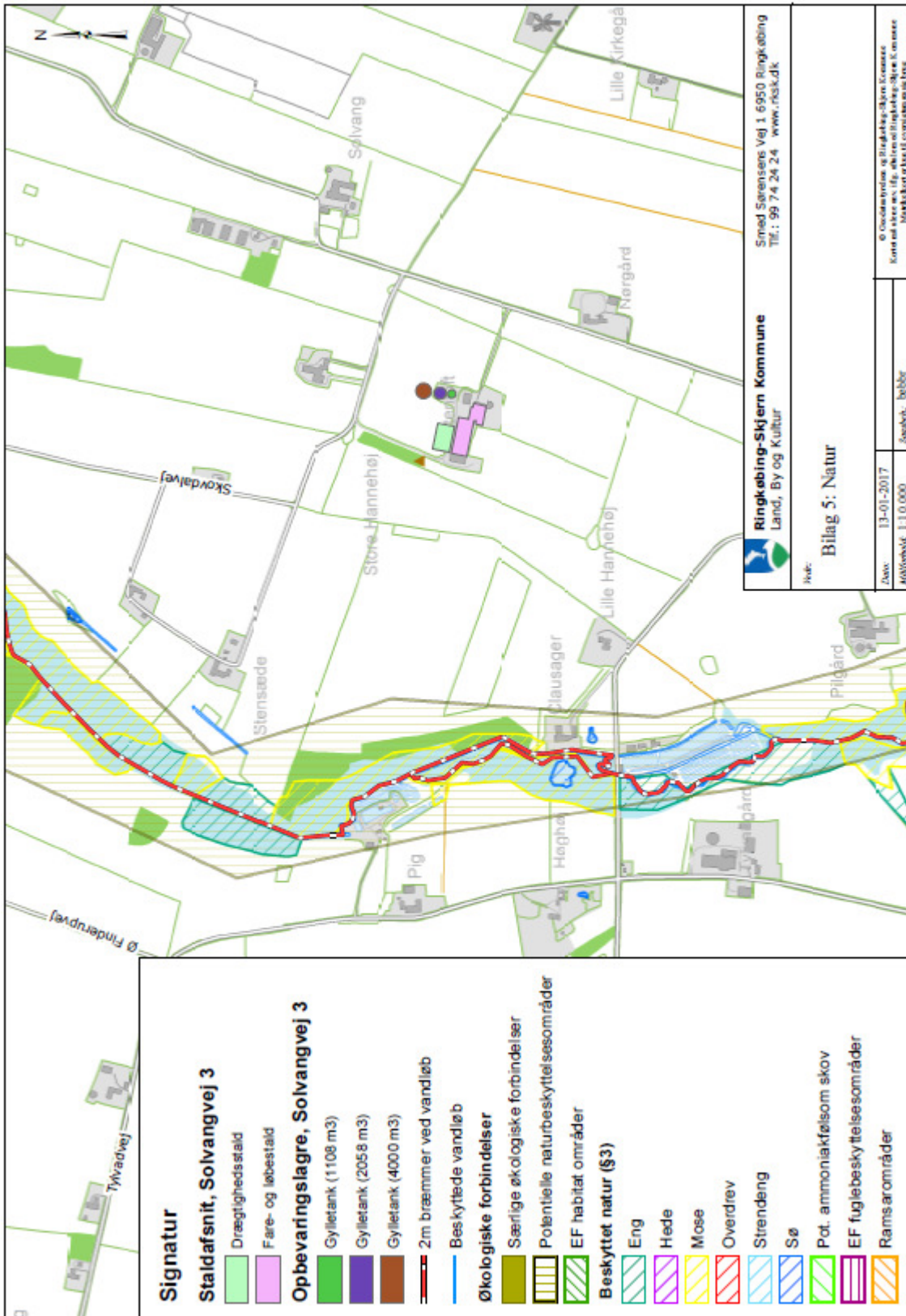
Bilag 3: Godkendelser – historik

Dyrehold og anlægsmæssige ændringer	Anlæg / dyrehold /arealer	Opført/udnyttet Frist
<p>§12- miljøgodkendelse dateret 12/4-2010</p>	<p>Frist for udnyttelse <u>12. april 2014</u></p> <p>Opførsel af ny Farestald på 1515 m²</p> <p>Opførsel af ny drægtighedsstald på 6200 m²</p> <p>Eksisterende gyllebeholder på 2058 m³ planlagt nedrevet</p> <p>Godkendt dyrehold:</p> <p>2135 Årssøer svarende til 496,52 DE</p> <p>*I miljøgodkendelsen dateret 12/4-2010 blev der godkendt en ny farestald på 1515 m² og en drægtighedsstald på 6200 m², men der er kun blevet bygget en del af drægtighedsstalden på ca. 2721 m² indenfor samme byggefelt. Drægtighedsstalden (godk. 2010) er derfor kun på 2721 m².</p> <p>** Det godkendte dyrehold fra 2010, er kun delvis udnyttet. Nuværende dyrehold: 1250 søer og 780 polte (31-135 kg) svarende til 313,21 DE. Det resterende dyrehold er bortfaldet.</p>	<p>Nej / Bortfaldet</p> <p>Ja /delvist bygget*</p> <p>Dette er ikke sket.*</p> <p>Dyrehold ikke fuldt udnyttet**</p>
<p>Tillæg til miljøgodkendelse dateret 6. september 2013</p>	<p>Fristforlængelse til 12. april 2015</p>	
<p>Anmeldelse dateret 22/4-2016</p>	<p>Etablering af gødningsopbevaringsanlæg</p> <p>Opførsel af ny gyllebeholder på 4000 m³</p>	<p>Nej / 22. april 2018</p>
<p>Nudrift før MGK.</p>	<p>1100 Årssøer svarende til 255,81 DE</p>	

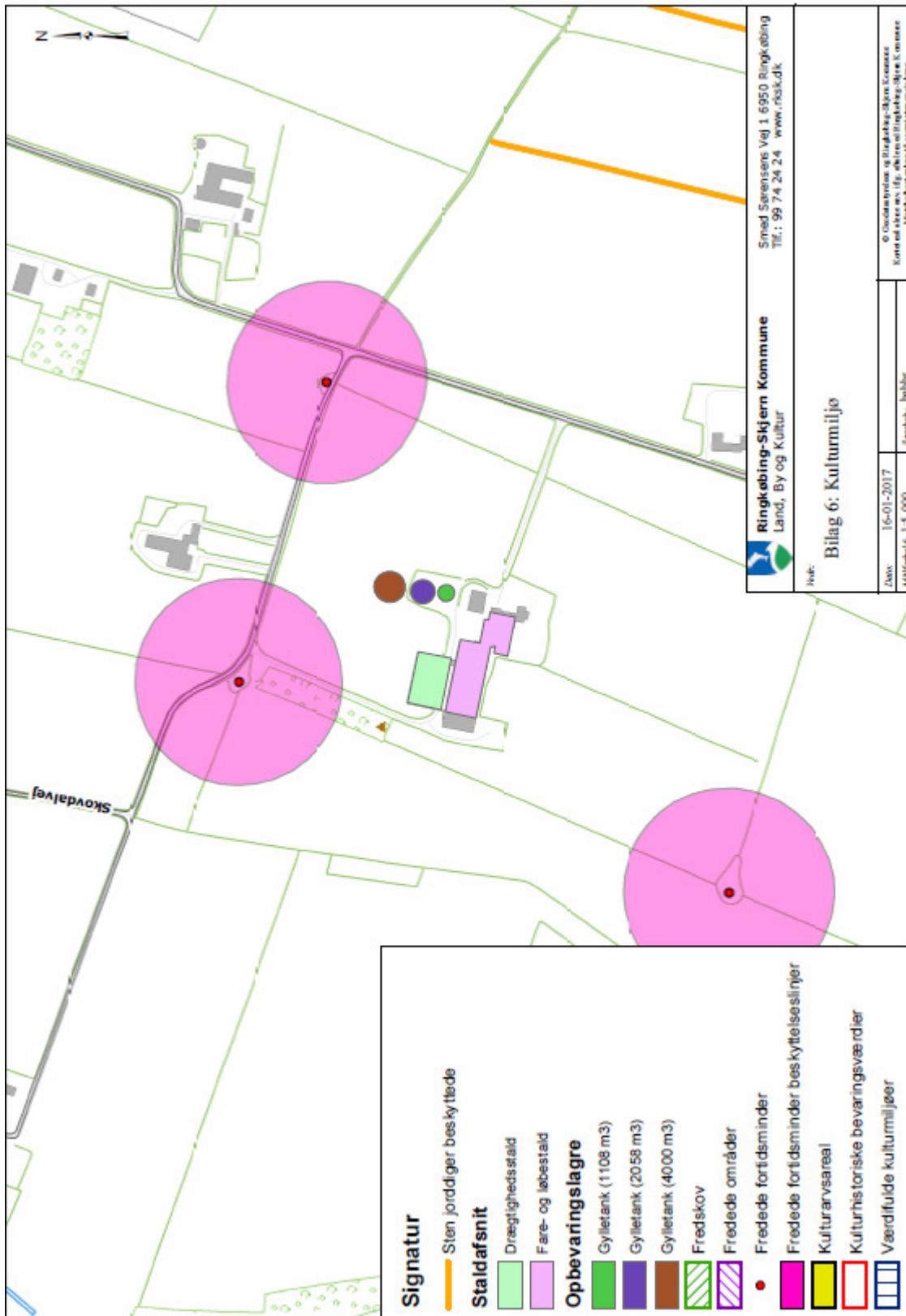
Bilag 4: Oversigtskort, samlede anlæg

Bilag 5: Natur

Bilag 6: Kulturmiljø

Bilag 7: Kommentarer

Beredskabsplan

Beredskabsplanen/driftsforskriften skal beskrive, hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for miljøet.

Den skal, som minimum, indeholde:

- a. Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes, herunder telefonnumre.
- c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb m.m..
- d. En opgørelse over materiale, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.